

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3441/2019
29.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бошко Тривуновић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2595/19 од 19.06.2019. године, у седници већа одржаној дана 29.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2595/19 од 19.06.2019. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви странака за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 647/2018 од 04.04.2019. године, одбијени су приговори апсолутне и стварне ненадлежности суда, обавезан је тужени да тужиљи исплати износ од 20.316.286,89 динара, са законском затезном каматом од 04.04.2019. године до исплате и накнади трошкове поступка у износу од 499.850,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, а одбијен је захтев за законску затезну камату на досуђени износ трошкова поступка од пресуђења до извршности.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2595/19 од 19.06.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојена и делимично одбијена жалба тужног и првостепена пресуда у побијаном делу у којем је тужбени захтев усвојен је преиначена, тако што је тужбени захтев тужиље одбијен преко износа од 16.863.300,00 динара, са законском затезном каматом од 04.04.2019. године до исплате, потврђена је одлука о трошковима поступка. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Тужила је преко пуномоћника дала одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија туженог није основана.

При доношењу побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП могу бити битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 6, 8, 10. и 11. овог закона, под условом да су истицане и у жалби, односно да су учињене у поступку пред другостепеним судом. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП. Другостепени суд је одлучио о жалби, тако што је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и за донету одлуку изнео правне разлоге у односу на које ревизија није основана. Наводи ревизије у вези са чињеницама не уживају значај, имајући у виду да је чланом 407. став 2. ЗПП изричито прописано да ревизија не може да се изјави због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је укњижена као власник кп број .../... потес ..., њива II класе површине 41 ар 13 м2, по врсти грађевинско земљиште, у лн. ... КО Ова парцела је настала 2003. године деобом раније парцеле кп број .../... од 42 ара 83 м1, такође у својини тужиле. Тада су од парцеле кп број .../... површине 42 ара 83 м1 формиране парцеле кп .../... од 1а 70м2 и овде спорна кп број .../... од 41 ар 13 м2. Претходно, основна катастарска парцела 3241 као њива површине 2ха 27а 41м2 била је у сувласништву тужиле, њене мајке и деде по мајци, који је уговором о поклону од 15.01.1996.године пренео своју сувласничку припадност на тужилу и њену мајку, тако да су оне биле сувласнице у по ½ дела. По деобном нацрту основна парцела је цепана 1994. године на више мањих парцела, од којих су поједине отуђене трећим лицима у периоду 1995. – 1996. године. У 2003.години Секретаријат за урбанизам, стамбене послове и заштиту животне средине поднео је захтев за промену граница више катастарских парцела, ради регулације пута Ветерник - Футог, па су издвајањем јужних делова појединих парцела настале нове парцеле и за преузете кп .../... површине 205м2, кп .../... површине 94м2 и кп .../... површине 200м2 су исплаћене новчане накнаде тужилу и ББ и ВВ, по споразуму закљученом са Заводом за изградњу града од 17.05.2005.године. Истим није обухваћена овде спорна парцела.

Парцела број .../... се налази у обухвату Плана генералне регулације простора за породично становање у западном делу града Новог Сада и намењена је за површину јавне намене - саобраћајнице. Ова парцела у природи чини пут са називом - улица ... и функционално повезује делове настањеног места Ветерник. Опремљена је водном, електроенергетском и телекомуникационом инфраструктуром, а саобраћајна површина је изграђена од асфалтног застора. Поступак експропријације у вези са предметном парцелом није вођен, нити је тужилу исплаћена накнада за то што парцела у природи представља јавну саобраћајницу коју користе грађани као пут. Према налазу и мишљењу сталног судског вештака од 07.02.2019. године, тржишна вредност предметне парцеле износи 16.863.300,00 динара (4.100 динара= 34,74 евра по м2). Према извештају пореске управе од 04.07.2018. године тржишна вредност предметне парцеле износи 20.316.286,89 динара (4.939,53 динара =41,85 евра по м2).

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 1. став 1. Протокола уз Европску конвенцију за заштиту људских права и члана 2. став 1. тачка 1. и 12. Закона о јавним путевима, уз позивање на аутентично тумачење одредаба члана 1. Закона о експропријацији Народне Скупштине РС, усвојио тужбени захтев и тужили је досудио накнаду за одузету парцелу у износу од 20.316.286,80 динара по вредности процењеној од стране пореске управе према извештају од 04.07.2018. године, а због повреде права на имовину.

Према становишту другостепеног суда, тужили припада новчана накнада јер је њено својинско право на предметну непокретности, без спроведеног законског поступка експропријације, одузето без накнаде, ради формирања улице. Тужила не може сносити штетне последице због пропуста државе, односно њених органа, те има право на заштиту због несумњиво утврђене повреде права на имовину. Заштиту остварује путем накнаде у висини тржишне вредности непокретности, а утврђене од стране компетентног судског вештака на дан 07.02.2019. године (близак дану пресуђења) у износу од 16.863.300,00 динара, као вида компензације, која једино може реално да одражава вредност одузете имовине, јер је вештак приликом давања свог налаза и мишљења узео у обзир све релевантне критеријуме који су поред зоне и локације непокретности, били од значаја за процену њене тржишне вредности, те имао у виду и процену Пореске управе од 04.07.2018. године. Према становишту другостепеног суда, само на овај начин је могуће успоставити правичну равнотежу између интереса појединаца чија је својина одузета и јавног интереса, јер накнада у смислу члана 58. став 2. Устава Републике Србије не може бити нижа од тржишне вредности за конкретну парцелу, која у природи представља јавни пут, а не пољопривредно земљиште, и то вештачењем утврђене вредности као релевантне у време првостепеног пресуђења. Из тих разлога је другостепени суд преиначио првостепену пресуду у погледу висине одређене накнаде.

Неосновано се у ревизији туженог истиче да је материјално право погрешно примењено.

Од тренутка када земљиште бива Планским актом јединица локалне самоуправе одређено за улицу, оно по сили закона постаје средство у јавној својини. У овом случају, у јавној својини туженог Града Новог Сада, сходно члану 10. став 2. и став 7. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ број 72/11), јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије у ставу 1, зајемчено је мирно уживање имовине и других имовинских права стечених на основу закона. Ставом 2. истог члана прописано је да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Чланом 3. Закона о основама својинскоправних односа ставом 1. прописано је да право власника да своју ствар држи, да је користи и да њоме располаже у границама одређеним законом. Свако је дужан да се уздржава од повреде права својине другог лица, пропису став 2. наведеног члана.

Фактичко заузимање парцеле ради изградње улица представља правни основ за остваривање права на новчану накнаду у висини која не може бити нижа од тржишне,

исто као и да је спроведен поступак експропријације, односно изузимање земљишта из поседа, који је у овом случају изостао пропустом надлежног органа туженог. Наведено следи из цитиране одредбе члана 58. став 2. Устава Републике Србије и праксе у примени члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију о људским правима, засноване на ставу Европског суда за људска права да се код сваког одузимање имовине у јавном интересу мора постићи равнотежа између захтева општег интереса и права појединца на њено уживање, да одсуство накнаде или неодговарајућа накнада код експропријације редовно представља несразмерно мешање државе. Исто се односи и на ситуацију фактичке експропријације. Став је да ако се појединцу за одузету непокретност не плати никаква накнада, повреда права на мирно уживање имовине постоји све до оног момента када дође до успостављања равнотеже интереса, а то ће у датој ситуацији бити тек када се власник адекватно обештети. Све до тада стање се подводи под термин „фактичка експропријација“.

Право на накнаду за фактички експроприсану непокретност не застарева. Зато, чињеница о времену формирања улице, не ужива стварни значај. Право на накнаду се остварује у пуном обиму, у ситуацији да у судском поступку није доказано да је власник при продаји околних парцела у цену продатог урачунао вредност спорног земљишта. Изричита или прећутна сагласност за коришћење неког земљишта за пролаз не сматра се продајом ствари или права. Накнада се одређује у висини тржишне вредности, на терет обвезника плаћања, који у спроведеном поступку није доказао да је својим улагањем допринео увећању вредности земљишта и за који конкретно износ, по чијем издвајању би у том случају накнада била умањена.

Врховни касациони суд је оценио да је побијана одлука донета у складу са наведеним стандардима заштите права и заснована је на одговарајућим правним разлозима, те да ревизија није основана у побијању правилности примене материјалног права.

У ревизији су изнети наводи о погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању, примедбе на оцену доказа, а тим се у суштини оспорава утврђено чињенично стање, што не представља дозвољен разлог због којег се ревизија може изјавити, насупрот прописаног у члану 407. став 2. ЗПП. Такви наводи се не разматрају у ревизијском поступку.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Како тужилац није успео са ревизијом, то му трошкови ревизијског поступка не припадају, а састав одговора на ревизију није био нужен и неопходан за доношење ревизијске одлуке, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић